

КРАЯТ НА ХАЙДУШКОТО ГОДИШНО ВРЕМЕ

Ако се приеме, че годишният хайдушки цикъл започва като своеобразно пътуване от социума, от културното пространство към природното /некултурно/ пространство, пътуване към нова същност, подчинено на определен порядък, то в съответствие с този порядък, регламентиращ и параметрите на хайдушкия цикъл, по специфичен начин и в различни варианти е обозначен краят на това пътуване-краят на годишния хайдушки цикъл с конкретни измерения в календарното време. Най-близо до тази идея е широко разпространения в хайдушкия фолклор и неговия регионален вариант мотив хайдушка сватба.

Два са основните моменти в развитието на сюжетите с този мотив- попарването на гората от „слана есенна“ и слизането на хайдутите в „Сливена града“. Резултатът е спасяването на дружината или убиването на пашата /най-често/, или раззиждането на дружината.

Съобразно логиката в развитието на хайдушкия фолклор по посока героизиране образа на хайдутина е нормално горният пласт и в тези сюжети да съответства на идеята за двубоя с етническият противник в неговия конкретен образ турския паша като вариант на злото. Но е възможно под този горен и късен пласт да се разпознаят белези, съотнасящи се с фолклорно-митологични знания и представи. Във всички сюжети с този мотив става дума за годишния хайдушки цикъл и за „взаимоотношенията“ му с природния цикъл.

Погледнато буквално в тях нарушеният ритъм в природния цикъл е причина за разрушения порядък и в хайдушкия цикъл. Този начин на тълкуване на времевия момент на падането на слана-